

Naksutinkoulutuksessa hevonen palkitaan oikeasta käytöksestä. Eläinten käytösneuvoja Jaana Pohjola antaa suomenhevostamma Isa Ingridin kanssa muutamman harjoituksen esimerkiksi ja vaikka heti kokeiltavaksi.

TEKSTI JA KUVAT NINA SALONEN

Opetta ja oivalla

Hevoset eivät ole koskaan liian vanhoja tai nuoria oppiakseen uutta. Jokainen hevosen kanssa tekemisissä oleva ihminen opettaa sitä. Hevonen oppii koko ajan, riippumatta siitä, onko se ihmisen tarkoitus.

Parhaiten oppiminen sujuu silloin, kun hevosella on kivaa ja rento olo. Hevosen hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että sille kerrotaan heti, milloin asiat sujuvat hyvin. Kiittäminen ja palkitseminen kuuluvat myös hyviin hevosmiestaitoihin. Kehuja ei kannata säästellä.

On hyvä muistaa, että hevosella ei ole aavistustakaan siitä, mitä ihmisellä on mielessään. Jos hevoselle huomautetaan ainoastaan virheistä, se voi vain ihmetellä, mitä sen pitäisi tehdä. Pal-

kitseminen taas kertoo, että työ on tehty hyvin. Mieti, miltä oppiminen sinusta tuntuisi, jos yksi opettaja antaisi vääristä vastauksista rangaistuksen. Toinen opettaja sen sijaan antaisi oikeasta vastauksesta euron. Kumman opettajan tunnille menisit, jos saisit valita? Palkkion tavoittelemisen on myös hevoselle paljon mielekkäämpää kuin rangaistusten vältteleminen.

Naksautus ja palkka

Naksuttimen avulla ihminen pystyy kertomaan hevoselle välittömästi, kun se toimii oikein. Se nopeuttaa hevosen opettamista ja oppimista. Naksuttimen avulla ihminen saa myös lisäaikaa hevosen palkittamiseen. Herkun antaminen juuri oikealla hetkellä ei ole yhtä helppoa kuin oikean hetken

merkittäminen naksautuksella.

Koulutuksessa käytetään apuna pientä muovista välinettä, naksutinta, jota painettaessa kuuluu naksauttava ääni. Kun ensimmäisen kerran naksautat naksutinta, hevonen ei ymmärrä mitä se tarkoittaa. Aivan aluksi hevonen täytyy siis opettaa yhdistämään naksautus herkkupalkkion saamiseen. Herkku annetaan välittömästi naksauttamisen jälkeen: naksautus ja palkka! Tarkoitus on saada hevonen oivaltamaan, että naksautuksen kuullessaan se toimii ihmisen toivomalla tavalla ja saa siksi herkun. Kun hevonen oivaltaa naksautuksen ja herkun yhteyden, koulutus voi alkaa.

Kouluttajan tärkein tehtävä on osata naksauttaa välittömästi oikeassa tilanteessa. Mitä tarkem-

naksuttamalla

min ihminen osaa toimia, sen nopeammin hevonen oppii. Jos ihminen on myöhässä naksutuksen kanssa, hevonen pyrkii toteuttamaan sitä, mitä teki naksautuksen kuullessaan. Naksutuksen väärä ajoittaminen ei kuitenkaan ole katastrofi, se vain hidastaa opettavan asian oppimista. Herkku annetaan naksautuksen jälkeen joka tapauksessa, oli ajoitus oikea

Mitä selkeämmin pyydät hevosta tekemään asioita, sen helpompaa oppiminen on hevosellesi!

TEE NÄIN

- Aloita harjoittelu aina helpoista tehtävistä.
- Harjoittele hevoselle tutussa, rauhallisessa ja turvallisessa ympäristössä.
- Tee lyhyitä harjoituksia säännöllisesti, johdonmukaisesti ja tarpeeksi usein. Harjoittele säännöllisesti niin kauan, että hevonen oppii naksauttelun merkityksen.

HARJOITTELE AJOITUSTA

Pyydä ystävääsi heittämään jotakin pikkuesinettä ilmaan. Yritä naksauttaa joka kerta, kun esine irtoaa ystäväsi kädestä. Voit myös pyytää ystävääsi pomputtamaan palloa ja koettaa naksauttaa aina, kun pallo osuu maahan. Keksikää yhdessä lisää harjoituksia!

Tarvitset naksuttimen, sopivia herkkupalloja, iloista mieltä ja halun pitää hauskaa. Käytä nameja, joihin hevonen on totunut. Pienet kuivat leivänpalat ja ohuet porkkana- tai omenasiivut sopivat useimmille. Tarkkaile, että et vahingossa ruoki hevosta liikaa.

min ihminen osaa toimia, sen nopeammin hevonen oppii. Jos ihminen on myöhässä naksutuksen kanssa, hevonen pyrkii toteuttamaan sitä, mitä teki naksautuksen kuullessaan. Naksutuksen väärä ajoittaminen ei kuitenkaan ole katastrofi, se vain hidastaa opettavan asian oppimista. Herkku annetaan naksautuksen jälkeen joka tapauksessa, oli ajoitus oikea

Pelkkää tempukoulua?

Naksutus koulutus yhdistetään usein erilaisten tempujen opettamiseen. Naksuttamalla voi kuitenkin ohjata hevosta toimimaan oikein ihan arkisissakin asioissa. Esimerkiksi tönimällä tai kiukutteleminen voidaan saada kuriin palkittamalla. Naksuttamalla voidaan rauhoittaa tilanne, jos hevonen ei malta seistä aloillaan ratsastajan noustessa satulaan. Naksutinkoulutus toimii myös satulasta käsin.

Kouluttamista harjoitellessaan ihminen oppii suunnittelemaan hevosen opettamista ja pilkkomaan tehtäviä pieniin osiin. Nak-

suttimen käyttö saa miettimään entistä tarkemmin, mitä hevoselle juuri sillä hetkellä opettaa. Naksuttaen voi huomata, kuinka tarkkana opettaessa on itse oltava. Kumpi virheitä tekeekään, ihminen vai hevonen.

LÄHTEET:

- Jaana Pohjola: www.elainkoulutus.wordpress.com
- Lisää hevosten naksutinkoulutuksesta: www.theclickercenter.com
- Eläinlääkäri ja eläinten käyttäytymisasiantuntija Tuulia Burgherrin luento Hevosen hyvinvointi koulutuksessa
- Eläinten hyvinvoinnin tutkimuskeskus www.vetmed.helsinki.fi/hyvinvointitikeskus